І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЛИПНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 16, 1958 No. 134. VOL. LXV.

ПАЛАТА ПРИЗНАЛА $ 387,000,000 НА НОВІ АТОМОВІ ПРОЄКТИ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів прийняла після двогодинної дискусії законопроєкт про признання 387 мільйонів долярів на реалізацію нових атомових проєктів. Прийнято цей законопроєкт майже без ніякої опозиції з боку демократичних і республіканських конгресменів, але ж проти волі президента Айзенгавера, який в окремому листі до бюджетової комісії рішуче протестував проти встановлення цього бюджету у признаній Палатою Репрезентантів висоті. Проти прийняття цього законопроєкту не опонував ні один із республіканських членів Об'єднаної Комісії для справ атомової енергії і ніхто теж не запропонував ніяких додатків чи поправок. Законопроєкт дозволяє збільщити майже вдвічі запропонований урядом бюджет Атомової Комісії на здійсненнь нових проєктів в ділянці атомової і нуклеарної енергії. У своєму листі до бюджетової комісії, висланому минулого тижня, през. Айзенгавер опонував проти встановлених у законопроєкті Палати Репрезентантів сум, з того погляду, що деякі проєкти в ділянці атомової енергії ще не цілком з'ясовані і визначені, а здійснення інших під сучасну пору не є найважливішою справою. Зокрема запротестував Президент проти ухвалювання 145 мільйонів на збудування спеціяльного реактора для продукування плютонію для атомової зброї, заявляючи, що покищо немає надто великої потреби будувати такий реактор. Висловився през. Айзенгавер теж проти того, щоб збільшувати видатки на розвиток нових основних дослідів в ділянці атомової енергії, заявляючи, що такі досліди не є першочерговою конечністю. В загальному през. Айзенгавер став на становищі, що надто велике бюджетування на реалізацію атомових проєктів може в майбутньому вплинути шкідливо на загальне бюджетування в оборонній ділянці. Приймаючи згаданий зактонопроєкт і признаючи в ньому 387 мільйонів долярів на нові атомові проєкти, Палата Репрезентантів пішла назустріч вимогам Комісії для справ атомової енергії, яка вимагала первісно признання 462,779,000. долярів. Після прийняття в Палаті Репрезентантів законопроєкт переходить ще на розгляд Сенату, де, як сподіваються в урядових колах, він викличе куди більше дискусії і заперечень, як у Палаті Репрезентантів.

Президент поінформував Хрущова про можливість поширення торгівлі з СССР

Вашингтон. — У відповідь на листа совєтського прем'єра Нікіти Хрущова, датованого днем 2 червня ц. р. з пропозицією видатного збільшення совєтсько-американської торгівлі през. Айзенгавер переслав Хрущову короткого листа із з'ясуванням становища ЗДА до цієї справи. У своїй відповіді президент Айзенгавер ствердив, що торгівля у ЗДА є вільною і нею займаються приватні торговельні організації без втрявання держави і тому теж немає потреби, щоб американський уряд започатковував якісь формальні акції в тій справі. ЗДА є за поширенням торгівлі між обидвома країнами і совєтські торговельні установи мають вже тепер і в рямцях існуючих законів повну можливість збільшувати свою торгівлю із ЗДА. Але ж американський уряд не може піти на пропоновану Совєтським Союзом політику довгоречинцевих кредитів, які, згідно із листом Хрущова, мали б сприяти збільшенню торговельних взаємин між СССР і ЗДА, бо здійснення такого пляну пов'язане з низкою леґальних і політичних проблем. Совєти — на думку през. Айзенгавера — можуть користати свобідно з нормального торговельного кредиту, що ним користуються сьогодні й інші американські торговельні контрагенти. Що ж до самої торгівлі, то Совєти мають великий вибір нестратегічно-важливих продуктів, що їх вони можуть купувати без ніяких обмежень у ЗДА і, дозвіл на їх купування вони одержать кожночасно нормальним шляхом від департаменту торгівлі.

Мадярські втікачі пікетують совєтську делеґацію до ОН

Ню Йорк. — Перед резиденцією совєтської делеґації до ОН відбувалося в неділю 13 і в понеділок 14 липня ц. р. пікетування мадярських емігрантів, зорганізоване місцевими мадярськими організаціями. Під час пікетування будинок совєтської делеґації при Парк Евню і 68-ій вулиці був оточений густим кордоном нюйоркської поліції, сконсиґнований у кількості 147 поліцаїв і 35 детективів. Напоготові були й інші поліційні з'єднання. Пікетування відбувалося спокійно і поліція не мала потреби інтервенїювати і не ув'язнила нікого з демонстрантів, які протестували проти „червоних душогубів" із допомогою транспарентів і викликів. В неділю пікетування почалося о год. 3-ій по полудні під гаслами „Русскі, забирайтеся додому", „Вступіться з Об'єднаних Націй", „Звільніть Мадярщину" і т. ін. Продовжували своє пікетування мадяри теж і в понеділок 14 липня і згідно із закликом їхнього провідника о. Імре Ковача, пастора Мадярської Реформованої Церкви, це пікетування має відбуватися на протязі цілого тижня, кожного дня між 1 і 7-ою годиною по полудні. Після понеділкового пікетування частина демонстрантів перейшла до Осередка Червоного Хреста, щоб там віддати в пожертву свою кров для американських поліцаїв, поранених під час мадярських демонстрацій з приводу екзекуції Надя в дні 22 червня ц.р.

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ВО І ПРЕЗИДІЇ УНРАДИ

Мюнхен (Укр. Інф. Бюро) — В днях 4 і 11-го червня відбулися засідання Виконавчого Органу Української Національної Ради, на яких, крім полагодження біжучих справ, голова ВО М. Лівицький подавав інформації про свою подорож до ЗДА і Канади. Спільне засідання Президії і Виконавчого Органу УНРади під головуванням І. П. Багряного відбулося 14 і 15-го червня та 5-го липня. Головною точкою порядку денного, крім поточних справ та інформацій заступника голови ВО проф. О. Юрченка про діяльність ВО в період від останнього засідання Президії УНРади, був звіт голови ВО М. А. Лівицького про пороблену ним працю під час подорожі до ЗДА і Канади. Заслухавши звіт і широку дискусію, Президія ствердила велику позитивну вагу пробленої головою ВО праці й схвалила запропоновані ним висновки, як напрямні дальшої політичної акції Виконного Органу. Зокрема Президія схвалила проблену головою ВО працю в справі консолідації українських політичних сил, спеціяльно в напрямку повороту до УНРади ОУН під головуванням полк. А. Мельника та вступу до УНРади ОУНз, а також різні заходи в ділянці закордонної політики. В справі інтервенції голови ВО перед відповідальними американськими чинниками на терені Вашинґтону та перед АКВ, Президія УНРади, у підтвердження і підкріплення проблених головою заходів, схвалила резолюції, що будуть переслані до відома відповідних чинників у Вашинґтоні, та уповажнила ВО діяти далі в наміченому напрямку. В днях 14 і 15-го червня на засіданні Президії були присутні всі члени УНРади, що проживають у Мюнхені, Авґсбурзі або Ульмі. 5-го липня в засіданні взяли також участь члени УНРади д-р Макарушка з Бонну і ред. Голіян з Парижу.

Микола Лебедь, генеральний секретар УГВР, вернувся з відвідин в Европі

Ню Йорк. — Минулої неділі, 13-го липня, вернувся до Ню Йорку з понад дво-місячних відвідин в Европі генеральний секретар Української Головної Визвольної Ради (УГВР) п. Микола Лебедь, що є також головою дослідно-публікаційного об'єднання „Пролог", яке видає в Ню Йорку свій англомовний квартальник тієї ж назви, англомовний „Дайджест" совєтської преси та інші періодичні і принагідні публікації. Поїздка п. Лебедя до Европи та відвідини ним Англії, Франції, Німеччини, Бельгії, Еспанії та Швайцарії, мали обопільний інформаційний характер, себто п. Лебедь з одного боку знайомився із станом українських спільнот в тих країнах та знайомив ті спільноти зі станом української справи, виголошуючи ряд доповідей.

„Свобода" між американськими газетами на виставці в Брюселі

З хвилиною, як в лютому ц. р. було проголошено, що американський павільйон на універсальній міжнародній виставі в Брюселі включатиме і виставку американської преси, включно з деякими чужомовними американськими газетами, „Свобода" негайно поробила відповідні заходи, щоб вона була включена в ту виставку. Заходи були досить довгі, заки знайдено відповідальні і уповноважені в цій справі власті, і вкінці, 20-го травня, генеральний комісар ЗДА для вистави в Брюселі та вслід за ним відповідна бельгійська фірма, яка відає американським газетним кіоском на виставі, поінформували „Свободу", що вони „будуть раді" включити цей щоденник в американську виставку. Від того часу „Свободу" постійно туди висилається. Тим не менше було багато повідомлень з Брюсель, що „Свободи" на виставці немає. Щойно п. Микола Лебедь, генеральний секретар УГВР, який під час своїх відвідин у Бельгії відвідав і виставу в Брюсель, ствердив, що „Свобода" є там на одному з перших місць в амер. газетному кіоску. „Свобода" є в амер павільйоні на першому поверсі в кіоску американської преси, зараз біля „Геральд Трибюн". Число „Свободи" яке він бачив, було з 20-го червня. Він також переконався що бельгійська фірма, яка відає цим американським кіоском з уповноваження генерального комісаря ЗДА для тієї виставки, приймає замовлення на передплату „Свободи". Згадуємо про це ствердження п. Лебедя основніше бо ряд відвідувачів брюссельської виставки інтерпелюють чому немає там „Свободи", хоч є інші чужомовні американські газети. „Свобода" є на цій виставці в американському газетному кіоску від 20-го травня і між американськими газетами, отже можливо, що деякі з відвідувачів могли її переочити, або шукати за нею в іншому місці.

„БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД" У ФЕЙЛЕТОНАХ „СВОБОДИ"

З сьогоднішнім числом починаємо друкувати у фейлетонах у підвалі „Свободи" працю п-ні Мілени Рудницької п. з.: „Боротьба за правду про Великий Голод". Мова, очевидно, про той — можна б радше сказати — найбільший голод, що його в 1933-му році зорганізувала і перевела Москва в Україні в народовбивчих цілях. Авторка фейлетонів є в нас чи не найбільшим авторитетом і найкращим знавцем справи, про яку пише. Вона бо, бувши тоді посолкою до польського сейму у Варшаві, їздила кількакратно до Женеви, де в імені Української Парляментарної Репрезентації склала в Лізі Націй відповідний меморіял та в імені тієї Репрезентації вела закросну на на широку скалю акцію на міжнародному терені, яку можна б окреслити заголовком фейлетонів: боротьби за правду про Великий Голод. П-ні Рудницька також і опісля аж досьогодні ніколи не залишала тієї справи та висвітлення правди про той острашний голод зробила малощо не ціллю свого життя, збираючи все нові матеріяли і документи. Результатом тієї великої праці, що триває практично чверть сторіччя, має бути велика, документальна книга яку Авторка, саме тепер в досить складних персональних відносинах приготовляє, турбуючись рівночасно можливістю її публікації. Праця, яку починаємо друкувати у фейлетонах „Свободи", є тільки відносно короткою радше характеристикою тих матеріялів, що будуть основно опрацьовані та документально доказані в згаданій книзі. З уваги на важливість тієї проблеми, з уваги на ті величезні жертви, що їх приніс український нарід у тій проклятій народовбивчій московській акції в україні 25 років тому, як і з уваги на важливість поширення тієї страшної правди про комуно-московське народовбивство в Україні, наша американсько - українська спільнота тільки сповнила б свій обов'язок, якщо б відповідними фондами вможливила Авторці закінчити підготову тієї праці та причинитись до її публікації українською й англійською мовами.

В АМЕРИЦІ

● **Судда Окружного Апеляційного Суду в Ст. Луїсі, Місурі, Джан Сенборн повідомив,** що 4-го серпня відбудеться переслухання в справі об'єднаних школи в Литл Року, Арkенсо. Найвищий Суд ЗДА не хотів розглядати апеляції на вирок нижчого суду, заявляючи, що цю справу має вирішити окружний апеляційний суд ЗДА.

● **На сенатській Комісії,** яка досліджує ракетерство в робітничих організаціях, колишній адвокат ґенґстера Аль Капоне Абрагам Тейтелбавм, відмовився відповідати на запити, покликаючися на 5-ту поправку до конституції.

● **Рекордове число** мешканців Ню Йорку виїзджає цього року на вакації до Европи. І так, протягом одного дня 10-го липня виїхало за океан 8,029 туристів на кораблях „Квін Єлизабет", „Юнайтед Стейтс", „Вулканія", „Констітюшен", „Маасдам" і „Британік".

● **До ЗДА прибув турецький міністер оборони Етем Мендерес,** який конферуватиме з секретарем оборони Нілом Мекелроєм і огляне оборонні інсталяції.

ЗДА Й АНГЛІЯ ОБМІРКОВУЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ВИСЛАННЯ ВІЙСЬК НА СЕРЕДНІЙ СХІД

Переворот в Іраку заскочив і стривожив усі столиці Заходу

Принц Абдул Ілаг, вбитий під час революції в Іраку. Його повішено.

Король Йорданії Гуссейн, що перейняв владу, як голова Іраксько-Йорданського Союзу

Вашингтон. — Президент Айзенгавер, дізнавшись в понеділок вранці про переведений вночі з неділі на понеділок військово-революційний переворот в столиці Іраку Багдаді ,перевів протягом дня цілу низку нарад із своїми цивільними й військовими дорадниками. У цих нарадах взяли участь віце-президент Ричард Ніксон, державний секретар Дж. Ф. Доллес, діючий заступник секретаря оборони Доналд Кворлес, голова об'єднаних шефів штабу ген. Натан Твайнінґ, секретар штабу Білого Дому ген. А. Дж. Гудпейстер, пресовий секретар Джеймс Гаґерті й ін. У короткому офіційному повідомленні сказано тільки, що ЗДА зажадали негайного скликання Ради Безпеки Об'єднаних Націй для обмірковування ситуації на Середньому Сході. Проте, за пресовими повідомленнями, різні члени Конґресу висловили погляд, що найповажніше обмірковується можливість вислання військ на Середній Схід, при чому береться під увагу в першу чергу Ливан і Йорданію, щоб захоронити їх від подібної долі, як вона стрінула Ірак.

Лондон і Вашинґтон у постійному зв'язку

У Лондоні відбулось поверх шостигодинне засідання англійського уряду — найдовше від часу закінчення останньої великої війни. Прем'єр Мекміллен своєв протягом того засідання уряду в телефонічному контакті з президентом Айзенгавером. За пресовими твердженнями, англійський уряд стоїть на становищі конечности негайної акції, щоб не дати часу революціонерам в Іраку закріпитись, і тому Англія ніби не вдоволена відкликом ЗДА до Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Англія — читаємо у повідомленнях з Лондону — не вірить в успішність акції Об'єднаних Націй і воліла б самостійну акцію ЗДА й Англії із співучастю Франції. Прем'єр Мекміллен розпорядив вислання 6,000 додаткових військ на Кипр, як найближчу морсько - летунську базу у східній частині Середземного моря. З ЗДА відлетіла до Вісбадену в Західній Німеччині ескадриля великих транспортових літаків, які — числом 15 — були вже вислані туди в половині травня, під час гострої кризи в Ливані, але згодом вернулись до своїх баз в ЗДА. Шоста американська фльота на Середземному морі під командуванням адмірала Бравна, нараховує тепер, за місто основних 50 одиниць поверх 60 морських одиниць, включаючи туди три великі літаконосці з поверх 200 літаками різних типів, із яких деякі пригожі перевозити атомові бомби. Шоста Фльота скріплена додатковими 5,000 морської піхоти.

Англія й Америка стурбовані однаково долею своїх громадян в Іраку, як політичними й економічними інтересами своїх країн та цілого Заходу. Юрба в Багдаді спалила англійську амбасаду. на вулиці вбито одного англійського полковника. Проте більшість членів дипломатичного корпусу в Іраку, мабуть не зазнали персональної шкоди.

Ніхто не хоче бути президентом в Ливані

Бейрут. — На 24-го липня ц. р. скликано в Ливані парлямент, який має вибрати нового президента тієї республіки. Конституція забороняє теперішньому президинтові Камілеві Шамунові кандидувати втретє. Саме острах, що він, покористувавшись своєю більшістю в парляменті, захоче змінити конституцію і кандидувати знову — став безпосередньою причиною для вибуху громадянської війни в Ливані, підсичуваної агітацією, грішми і зброєю боку З'єдиненої Арабської Республіки. Каміль Шамун остаточно заявив, що він не буде більше кандидувати. Хоч опозиція все ще домагається негайного зречення Шамуна, термін урядування якого кінчається з кінцем вересня ц. р., проте закордонні обсерватори в Ливані вважають, що вибір нового компромісового президента і покликання нового компромісового прем'єра закінчили би мирно громадянську війну, без потреби чужинецької інтервенції й без одвертого переходу Ливану на сторону ворогів Заходу. Проте — нема охочих і пригожих кандидатів на становище президента Ливану. Його вибирається не в загальному голосуванні, а більшістю голосів 66-членного парляменту. Тому й нема публічної агітації за ніяким кандидатом, а лише позакулісові розмови. Найповажніший кандидат — шеф штабу ген. Фуад Шеґаб — також зрікається своєї кандидатури. Іншим кандидатом є ще позапартійний вчений, історик Явваж Бульос. Революція в Іраку загострила знову відносини і в Ливані.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ ВІДМІЧУЮТЬ 40-ЛІТТЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ

Іст Четгем. — Минулої суботи та неділі 12 і 13-го липня, новацький і юнацький дівочі табори, що розмістились на просторі Пластовій Оселі в Іст Четгем, Н. Й., відмітили 40-ліття відновлення української державности, під знаком якого проходять пластові заняття впродовж всього 1958 року. В суботу 12 липня 1958 були відправлені в цьому намірені Служби Божі в двох окремих каплицях побудованих на Оселі для дітей обох віровизнань. Після обіду відбулося урочисте відкриття свята, яке перевів голова американського Пласту д-р Ярослав Падох, та руханково-спортові змагання. Ввечорі при палаючій ватрі запаленій ветеранами і пластунками на таборовій горі відбулася зустріч таборовиків з представниками українських ветеранів, в імені яких промовили сот. Петро Содоль-Зілинський сот. д-р Іван Козак та пор д-р Любомир Ортинський. Від Пласту промовляла крайова командантка пластунок, Леся Храплива, а всією вечірньою програмою проводила командантка юнацького табору, п-і Ірина Шухевич-Любчак. В неділю, 13 ц. м. після Служб Божих відправлених о. Менцінським і о. Міненком, вся пластова молодь і її батьки та гості походом пішли на найвищий верх оселі „Маківка" де від років стоїть високий березовий хрест на символічній могилі українського вояка, що життям своїм оплатив відродження української держави. На могилі після зложення вінків промовила головна булавна пластунок, пані Ольга Кузьмович. Походом порядкував управитель оселі та член Крайової Ради Пластової Старшини, Андронік Копистянський.

Ситуація в Іраку й інших країнах Середнього Сходу

Щодо ситуації в Іраку, то потверджується вістка про вбивство 45-річного наступника престолу Абдула Іллага, який був регентом в Іраку протягом 14 років, поки 2-го травня 1953 року, Фейсал II, дійшовши до повнолітньости, вступив на престіл. За газетними вістками, юрба вдерлася до палацу Іллага в Багдаді, вбила його й викинула тіло крізь вікно, після чого волочено тіло вулицями. Зате у дальших повідомленнях радіостацій з Багдаду й Каїро не повторено первісної вістки про вбивство прем'єра Іраку Нурі ас-Сайда, як також нічого не відомо про місце перебування самого короля Фейсала II. В сусідній Йорданії король Гуссейн, кузен короля Іраку Фейсала й заступник Фейсала на становищі голови Арабської Унії Іраку й Йорданії, проголосив себе тимчасовим головою тієї Унії „під час відсутности короля Фейсала". Він приказав закрити кордони від Іраку. В Ірані проголошено мобілізацію і стан небезпеки. В Істамбулі мала початись в понеділок конференція голів чотирьох мусульманських держав Багдадського пакту — Туреччини, Іраку, Ірану і Пакістану. Члени турецького уряду та члени амбасади Іраку вийшли були на летовище, щоб привітати короля Іраку, Фейсала II, який мав прибути з наступником престолу своїм стрийком Абдулом Іллагом й прем'єром Нурі ас-Сайдом. Коли вони не прибули, а в міжчасі прийшла вістка про переворот в Іраку, відкликано конференцію голів названих чотирьох мусульманських держав та перенесено до Анкари інформаційну конференцію Туреччини, Ірану й Пакістану про новостворену ситуацію. Радіо з Багдаду подало вістку про „здавлення імперіялізму" при „допомозі Бога, народу і війська" та про проголошення Іракської Республіки".

Ливан і Йорданія просять допомоги

Президент Ливану Каміль Шамун звернувся офіційно до З'єдинених Держав, Англії і Франції з просьбою прислати війська, які замкнули б ливанський кордон від сторони Сирії і припинили таким чином наплив зброї для повстанців. Водночас король Йорданії Гуссейн звернувся до З'єдинених Держав і Туреччини з просьбою дати військову допомогу. З пресових вісток не виходить ясно, чи Гуссейн пропонує перевести військову інтервенцію в Іраку, чи тільки — запевнити стабільність влади в одній Йорданії. Рада Безпеки Об'єднаних Націй, скликана на вимогу З'єдинених Держав, була визначена на вівторок перед полуднем. Передбачувалось, що Совєтський Союз закладе напевне своє „вето" проти внесення вислання військ на Середній Схід, однак стаття 51 чартеру ОН вможливлює заходи „колективної безпеки для самооборони" без дозволу Ради Безпеки, а тільки із зобов'язанням членів ОН повідомити Раду Безпеки про свою акцію. Не є виключене скликання надзвичайної сесії Об'єднаних Націй протягом найближчих 24 години. Секретаріят Об'єднаних Націй стурбований долею 40 членів технічно - допомогової місії ОН, які перебувають в Іраку. Амбасадор ЗДА

Нассер заперечує свою причетність до змови

Президент З'єдиненої Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер заперечив, наче б ця Республіка була в будь-якій мірі причетна до змови і революційного перевороту в Іраку. За офіційним повідомленням з Каїро і твердженням представників тієї країни в ОН — події в Іраку є „виключно внутрішньою справою Іраку". Проте — за одностайним твердженням західньої преси, яка покликається на голоси різних видатних західніх політиків, — не підлягає сумніву, що події в Іраку були підготовлені у тісному порозумінні з Каїро. Змову переведено таким самим конспіративно-військовим способом, як свого часу переворот в Каїро, яким скинено монархію в Єгипті. У Каїро й інших єгипетських містах настала на вулицях велика радість на вістку про події в Іраку. Совєтська преса подала спершу тільки коротку суху вістку без ніяких власних коментарів. Ливанські повстанці висловили велику радість, вбачаючи в подіях в Іраку велику допомогу для себе і прогру про-західнього ливанського уряду.

У СВІТІ

● **У Брюсселі,** на світовій виставці, два американські вояки, у підхмеленому стані видрялись на щоглу перед совєтським павільйоном, щоб здерти совєтський прапор. Однак, поки їм це вдалося зробити, два совєтські вартові стягнули їх Американських вояків негайно відіслано до Західньої Німеччини до їхніх гарнізонів для покарання.

● **Спеціяльна Комісія** для мадярських справ при Об'єднаних Націях офіційно повідомила, що на Мадярщині від 7 до 16 липня ц. р. відбулося коло 150 судових процесів проти учасників мадярського повстання. У будинку мадярського Найвищого Суду в Будапешті вивішено оповістки про ті розправи. Ще більше розправ відбувається потайки перед невідомими „суддями".

● **Михайл Суслов,** найвпливовіший буцімто після Хрущова член большевицької верхівки — Президії і Секретаріяту компартії СССР — після кількох тижнів відсутности на офіційних імпрезах, з'явився минулої п'ятниці на прийнятті в чехословацькому посольстві в Москві з нагоди приїзду туди комуно-чеського президента Антоніна Новотного. На прийнятті приявними були також Хрущов.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Ситі і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАМПАНІЯ В ЧЕСТЬ „СВОБОДИ"

15-го вересня цього року сповниться 65 років з того часу, як у місті Джерзі Ситі вперше побачила денне світло американсько-українська „Свобода". Це вже записані історичні факти, що „Свобода" дала ідею й ініціятиву до створення Українського Народного Союзу і відіграла рішальну ролю в ідейному й організаційному оформленні Американської України, яка саме тоді починала творитись під проводом перших українських священиків-піонерів, що, до речі, були й ініціяторами та першими редакторами і видавцями „Свободи".

Шістдесят п'ять років не належить до тих круглих дат, що їх відзначаємо, як срібні, золоті чи інші дорогоцінні ювілеї. Все ж таки, коли мова про „Свободу", то кожний черговий рік її існування, „круглий" він, чи ні, може і повинен уважатись в нашому американсько-українському житті справжнім ювілеєм, бо додає він нову сторінку в історії творчого життя і розвитку Американської України.

У нас звикли всіляко відзначати ювілеї організацій, людей та подій. Найчастіше робиться це на відповідному зібранні чи бенкеті відповідною кількістю довших чи коротших промов. Нічого з того не підходить для відзначення ювілею „Свободи", бо це радше вона відзначає ювілеї інших, а сама, як сталевий плуг, оре нашу народну ниву і, як дбайливий господар, засіває її творчим зерном, з якого живе і користає вся наша спільнота, весь наш нарід.

Тому цілком правильно зробив Головний Уряд Українського Народного Союзу, проголосивши для відзначення 65-их роковин „Свободи" нову, надзвичайну організаційну кампанію для здобуття бодай двох тисяч нових членів до кінця цього року. Нічим бо іншим не можна краще вшанувати „Свободи", як творчою працею, як кожним новим здобутком і успіхом нашої спільноти, зокрема, Українського Народного Союзу, її твору. Кожний новий член УНСоюзу — це нова цеголка у тій величній будівлі, що нею є Український Народний Союз.

Між своїми піонерами, що вже відійшли у вічність, Американська Україна має дві особливо заслужені постаті. Це — сл. п. о. Григорій Грушка, основоположник та перший редактор „Свободи" і ініціятор створення Українського Народного Союзу, а другий, це сл. п. д-р Лука Мишуга, довголітній головний редактор „Свободи". Першому, о. Грушці, Український Народний Союз здвигнув пам'ятник на могилі в його рідному селі Пеняки в Західній Україні, на якому пишається напис: „О. Григорій Грушка, піонер української еміграції, перший редактор „Свободи" і організатор Українського Народного Союзу. В пам'ять! Український Народний Союз в Америці". Другого, д-ра Луку Мишугу, головний предсідник УНСоюзу в прощальному слові назвав „найбільшим союзовцем", бо таким він справді і в кожному відношенні був. Ці наведені два з багатьох характеристичних фактів пов'язаности УНСоюзу зі „Свободою" можуть послужити переконливим доказом правильности постанови Головного Уряду УНСоюзу, щоб 65-ліття „Свободи" вшанувати в першу чергу новою, посиленою кампанією для збільшення членства УНСоюзу, бо це завжди було і залишиться найкращою ознакою росту і розвитку Американської України.

Очевидно, що саме проголошення організаційної кампанії в честь „Свободи" тільки започатковує, а не завершує відзначення її ювілею. Завершенням і правдивим вшануванням тієї річниці буде результат тієї кампанії, бо тільки тисячі приєднаних в цій кампанії до УНСоюзу нових членів можуть бути тим кінцем, що похвалить кампанійне діло для відзначення ювілею „Свободи". На цей кінець, що буде показаний в організаційному звіті УНСоюзу за грудень цього року, очікуватиме вся наша спільнота.

Щоб цей кінець був направду похвальним, закликаємо всіх наших передплатників і читачів, зокрема, всіх тих численних наших співробітників, які допомагають „Свободі" підноситись на все нові вершини, щоб вони своєю активною участю в цій кампанії причинились до її кінцевого успіху. Кожний приєднаний в цій кампанії новий член УНСоюзу буде для „Свободи" найкращим признанням за її 65-літню службу українській спільноті й українській справі. Кожний новий член УНСоюзу буде для неї і найбільшою радістю, бо що ж може бути більш радісне і надійне, як ріст і розвиток тієї спільноти, що є твором, змістом і ціллю її існування і праці!

РЕВОЛЮЦІЯ В ІРАКУ

Перші вістки про революційні події в Іраку не дозволяють ще робити будь-яких рішучих політичних висновків. Все ж вони стривожили західній світ, тим більше, що сталися зовсім несподівано. Хоч від дня покликання до життя Середньо-східнього оборонного пакту (МЕАТО) на конференції у столиці тієї країни, Багдаді, 21 листопада 1955 року (звідсіль і популярна назва того бльоку: Багдадський пакт) проти Іраку безперервно велася з Каїро й Дамаску пропаґандивна кампанія, в останньому часі відносини в тій країні нібн устабілізувались. 14-го лютого ц. р. Ірак і сусідня Йорданія підписали договір про федерацію, яка остаточно прийняла назву Арабська Унія. Таким чином Ірак з територією 171,800 кв. миль та 5-ма мільйонами населення і Йорданія з 37,000 кв. милями та півтораміліьйоновим населенням скріпились, а уніфікація в ділянках законодавства, війська й економіки поступала буцімто успішно вперед. Ще кілька днів тому ми чули, що Арабська Унія заявила про свою готовість допомогти прозахідньому урядові Лівану в його труднощах із революційною опозицією. Саме в понеділок 14 ц. м. мала розпочатись в Істанбулі конференція голів мусульманських членів Багдадського пакту: Туреччини, Іраку, Ірану й Пакістану. Наступного місяця ця конференція мала продовжуватися в Лондоні з п'ятим членом цього бльоку — Англією.

З наведених вгорі даних ясно, що Ірак був однією з найтвердіших основ західнього протикомуністичного світу на Середньому Сході. Енерґійний, молодий король Іраку Фейсал II і його молодший кузен, йорданський король Гуссейн, обидва з династії Гашемітів, рішучі противники комунізму, як деструктивної міжнародної сили. Вони обидва свідомі совєтської імперіялістичної загрози на Середньому Сході. Ірак — багатий на джерела нафти — разом із багатим на нафту Іраном — сіль в оці Москви. Дістати ці країни під свої безпосередні чи посередні впливи — це значило б для Москви підрізати економіку европейського Заходу, яка все ще залежить від середньо-східньої нафти. З другого боку, й економіка Іраку, Ірану та Савді Арабії, багатих на нафту, залежить від західніх її відборців, бо — як це недавно підкреслив державний секретар Дж. Ф. Доллес — проблема нафти є не лише проблемою її власности та фінансових можливостей її експлуатації, але — в однаковій мірі — проблемою її збуту. І тому всі ці три країни ставилися вороже до крайніх гасел арабського націоналізму, очолюваного єгипетським президентом Нассером, що вічно жонґлює фразами про колоніялізм та імперіялізм, стосуючи їх тільки до Заходу і ніколи до Совєтів. Ірак був завжди проти невтралізму єгипетського типу. Ірак, Йорданія, Лиман і Савді Арабія були також проти такої „єдности" арабського світу, яка у практиці означала б геґемонію вузького гурту єгипетських військовиків, захоплених совєтськими військовими доставами і мріючих про панарабську державу від Атлантику по Перську затоку — під проводом Ґамаля Абдель Нассера.

Вибух громадянської війни в Лівані і тепер вибух революції в Іраку — обох під гаслами ворожого Заходові „невтралізму" — коротко після повороту з одномісячного перебування президента Нассера в Совєтському Союзі, насуває автоматично підозру, що не в Бейруті, не в Багдаді і навіть не в Каїро і не в Дамаску, а в Москві потягає рука за шнурок арабської вулиці. Західня, зокрема американська дипломатія допустила до того, щоб Совєти при допомозі Єгипту вманеврували Захід в надзвичайно незручну ситуацію: підрізування західніх впливів ворожою Заходові і прихильною Совєтам панарабською пропаґандою вважається „внутрішньою справою" арабських країн, зате підтримування Заходом прихильних до нього арабських кіл зветься „втручанням у внутрішні справи", „імперіялізмом" та „інтервенціонізмом". Очевидно, у Вашинґтоні, Лондоні й Парижі здають собі справу з того, що значило б втратити той бар'єр проти совєтського імперіялізму на Середньому Сході, яким є бльок держав Багдадського пакту. Інша річ, як і чи можна ще врятувати той бар'єр. Мабуть, ще раз історія дасть повчальну лекцію, що рішучість і безкомпромісовість є таки найкращими способами в боротьбі проти такого противника, яким є московський імперіялізм з усіми його свідомими й несвідомими поплентачами.

ЗУСТРІЧ

На станції кремезний чоловік —
Похилі плечі, посивілі скроні —
Ходив з нудьги то в той,
то в інший бік,
Чекаючи на потяг на пероні . . .

І враз з вагону вийшла на перон
З далеких літ знайома,
мила постать . . .
Байдужі люди товпились
в вагон —
І ніде крила радости
розпростать . . .

— Це ти?! — Це я . .
— А я ж тебе шукав,
Писав листи . . .
Чому не відповіла?!
Вона його погладила рукав:
— Я не могла . . .
—Неправда: не хотіла!

— Вже все пройшло,
байдуже це тепер.
Як дивно! В цім чужім,
далекім місті . . .
На хвилю голос був її завмер
У гомоні колес . . .
І металевім свисті . . .

— Чи ти сама?
— Ні, замужем. А ти?
— А в мене є й дві доні
русокосі . . .
— Скажи, чи ти зберіг
мої листи?!
— Згоріли . . . — Я ж твої
читаю ще і досі!

— Щасливий ти? — О так . . .
А ти, а ти? . . .
В словах уривчатих
ятриться біль глибокий . . .
Судилось один одного знайти,
Але іти потрібно в різні боки!

Де вірність жде і лагідне життя,
Дитячий сміх
і материнська ласка . . .
Хай зустріч ця піде у небуття,
Немов чудова
й нездійсненна казка . . .

ГАННА ЧЕРІНЬ

СМІЛИВИЙ ПОЧИН

Париж. — Коли в Америці кожна українська громада має свою власну церкву, або й кілька, то це — нормальна річ. Зовсім не так в Европі, а зокрема, у Франції.

У Франції наша еміґрація відносно молода, бо почала вона тут поселюватись щойно 25 років тому. Та власне й не поселювалась вона тут, а „затримувалась". І коли в Америці, де все ще в стані невпинного руху, іміґрант відразу примирюється з думкою, що він тут залишиться, то еміґрація у Франції ніколи такого почуття не мала, хоч тут все дихає віками постійности.

Але саме традиція побуту й давність історії кожної европейської країни змушує еміґранта відчувати, що він тут чужий, що він тут не повинен залишатися на довший час. Як відомо, перша хвиля нашої еміґрації у Франції, що прибула сюди в рр. 1922-24, складалася з політичних еміґрантів у повному значенні цього слова, бож були це вояки армії УНР. Вони твердо вірили, що „з весною" большевики заваляться, і всі повернуться додому. Коли минала весна без жадних подій, тоді поворот відкладався „по жнивах". . . .

Більшість цієї еміґрації й досі лишилася без родин, і досі живе, не маючи нічого поза двома валізками, та й то невеликого розміру .

На переломі 1920-их і 1930-их років прибула сюди друга хвиля еміґрації — заробітчанської, з західніх земель, що були під польською займанщиною. Ця еміґрація була зовсім інша, вона прибула справді на короткий час, щоб заробити собі на морґ поля, може ще на хату та господарські будівлі. Перебуваючи в постійному зв'язку з рідними, маючи змогу не лише листуватись, але й посилати гроші додому та їздити на відпустку, ці люди почували себе не еміґрантами, а тільки тимчасовими заробітчанами.

Одна й друга хвиля бездискусійно сходилися в одному: вони у Франції не влаштовувались. А коли не влаштовувались самі, то й не будували для себе церков, бож політика польського уряду дбала про те, щоб ні наддніпрянська, ні наддністрянська еміґрація не мала своїх священиків.

Після війни психологічні умовини змінились. Ті, що не виїхали за океан, вирішили влаштуватись на місці. Але у Франції після війни доробитися важко, нестабільність валюти не дозволяє ні на які ощадності. Все, що було зароблене перед війною, пропало: пропала куплена на рідних землях земля, пропали через девальвацію гроші в банку. І після війни в матеріяльному відношенні наша еміґрація у Франції почала дослівно від нуля . . .

Та ще раз і ще раз виявилося, що духове бере верх над матеріяльним. На що не здобулася заможніша еміґрація перед війною, те тепер пробує менш заможна еміґрація після війни. Ті самі люди, які кажуть, що перед війною не побудували собі хати, бо не хотіли, хоч мали засоби, тепер будують їх. Знаходяться можливості державних кредитів і всякі інші способи. А коли будуються хати, то це значить, що життя стабілізується, стає нормальнішим, а нормальне життя в українців немислиме без своїх церков.

І в містечках, де живуть українці, — почали з'являтися церкви. Гарна церква постала у Везін-Шалеті, — там, де перед війною було втроє більше українців і були вони вдвоє заможніші. Чому так сталось? Бо виявилась потреба в цьому, потреба, що випливає з психологічних передумов.

Зовсім логічно висунув п. Петро Плевако згодом думку про побудову української православної церкви в Парижі. Щасливо сталося, що українці греко-католики мають гарну церкву ,хоч це є власність не українців, а французької Католицької Церкви. Цей здобуток треба доповнити церквою православною. Тим більше, що справа не лише в самій потребі мати Дім Молитви, але й у тому, що церква є і репрезентацією нашою перед зовнішнім світом. Вистачить тільки пригадати, яке враження на кожного роблять церковні бані, що підносяться над таким містечком як Сиракюз, або церков, що підносяться над таким чи іншим Брандоном на безмежних просторах канадійських степів.

Чому б у Парижі не мало бути української церкви, що говорила б не лише парижанам, але й мільйонам чужинців ,які перекочуються кожного року через Париж, про існування тут українців? Тим більше, що в цьому місті спочиваються тлінні останки Головного Отамана Симона Петлюри, Командарма М. Омеляновича-Павленка, Митрополита Полікарпа та інших визначних постатей нашого церковного і політичного життя і визвольної боротьби. Чому кожен турист, що приїздить до Ніцци, між іншим, оглядає також московську церкву і знайомиться з московським малярством, чому те саме дістеться у користь москалів в Парижі, Венеції, Карльсбаді, а немає того бути у відношенні до нас бодай у Парижі?

Ніяка ділянка не сміє бути нами занедбана. Знаємо, яке значення мають для нашого престижу величаві церкви в Торонті чи Вінніпеґу, яке значення матиме наймодерніша школа в Ню Йорку. І було б недопустимо, щоб у Парижі, де пролялась кров Головного Отамана, не було пам'ятника, що говорив би про Україну, нашу культуру й наші змагання, що був би свідком нашої волі будувати на чужині те, що нищить ворог на рідних землях. Це був би доказ нашої живучости.

З цією метою під головуванням п. П. Плевака постав у 1953 р. Комітет для будови храму УАПЦ св. Симона в Парижі (почесний голова — пані Ольга Петлюра, містоголова — ген. О. Удовиченко, члени — проф. О. Шульгин і ін.) В Америці за цей час церква була б уже збудована. В Европі ми бідніші й все робиться у нас поволіше. Але Комітет провів уже величезну роботу, зібравши понад 13,000,000 франків, що є запорукою успіху.

Останніми днями створено при Комітеті Технічну комісію з українських інженерів, яка на базі існуючих проєктів (між ними проєкт архітекта Олекси Повстенка) виробить конкретний проєкт будови, відповідний до можливостей, і проведе всю необхідну підготову для того, щоб з весною 1959-го року розпочати будову.

Комітет не має найменших сумнівів ,що заможніші брати наші за океаном допоможуть в цій справі. Бо, як сказано вище, церква буде не тільки Домом Молитви для православних українців Парижу, але й нашою репрезентацією, нашим тривким слідом, слідом нашого перебування у Франції, доказом нашого завзяття, слідом нашої культури, нашої пов'язаности з традиціями предків, нашої невтомности в боротьбі, нашого виконування основного завдання еміґрації: творити на чужині те, що заборонене на Батьківщині.

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ СТАН ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ССР

Підсовєтські газети і журнали, друковані українською мовою, сповнені останнім часом, особливо у зв'язку з 40-річчям компартії в Україні, звідомленнями про „успіхи" і „досягнення" в різних ділянках української культури, що перебуває під безупинною „опікою" не так тієї партії, як її московської централі й органів безпеки. Час від часу тільки поміж рядками чи в якихось листах до редакції того чи іншого часопису розкриє хтось справжній стан речей в тій чи іншій ділянці, чи іншими словами розшифровує приповідкову вже „радянську дійсність".

Багато написано останнім часом про небувалий розвиток і досягнення „радянської" книговидавничої справи. Деякі дані про дійсний стан в тій ділянці подавали друковані інколи в совєтських газетах листи з нарікадням на низькі тиражі видань, на неможливість дістати вже замовлену книжку або журнал, на недотримування видавництвами запланованих програм. Багато шуму і протестів викликав і викликає скандал із друкуванням широко розреклямованих словників — українсько-російського, українсько-польського, словника Б. Грінченка та ін. Нарікали на погане становище у видавничій та поліграфічній ділянках і деякі з доповідачів на „науковій сесії в справах розвитку гуманітарних наук", що відбулася в днях 27 до 31 травня ц. р. в Києві.

Тепер із висвітленням дійсного стану у книговидавничій ділянці в Українській ССР виступила така авторитетна особа, як директор видавництва ЦК ЛКСМУ „Молодь" М. Якубенко, і до того ж з такої авторитетної для комуністів трибуни, як „Комуніст України". В листі до редакції „Комуніста України", надрукованому в травневій книжці цього журналу на стор. 74-78, М. Якубенко змальовує катастрофальний стан не тільки в самій організації книговидавничої справи, але й в усій поліграфічній (друкарській) ділянці в Україні.

Не зважаючи на безупинний ріст попиту на книжку в Україні, „видавництва, — як стверджує М. Якубенко, — не завжди справляються з вимогами, які ставить перед ними радянський читач. Дещо з діяльности видавництв застаріло, не відповідає духові часу". Потребують насамперед „найшвидшого вирішення взаємовідносин між видавництвами і друкарнями", між якими раз-у-раз виникають „непорозуміння, що неґативно позначаються на термінах виходу книжок і на якості їх друку".

„Причиною цього, — пише Якубенко, — є насамперед низький стан поліграфічної бази. Наші друкарні не обладнані необхідною технікою. Вони не мають у своїм розпорядженні машин, на яких можна б було виконувати складні замовлення. В 1957 році більшість видавництв республіки не додала читачам великої кількости потрібних книжок, що причинилося до значних збитків (втрат — О. Р.). Однак, таке становище склалося не тільки через недостатню потужність поліграфічної бази, але й через те, що в керівництві видавничою справою бракує необхідної координації".

Приклади, що їх наводить Якубенко для висвітлення фатального совєтського господарювання у видавничій і друкарській ділянках, дійсно капітальні: „В 1957 році друкарні України не забезпечили видавництвам кілька тисяч аркушів набору". Головвидав Міністерства культури УССР не звернув на це ніякої уваги і становища не направив, і „в 1858 році справа навіть погіршилось". Цей же Головвидав Міністерства культури „вирішив неправильно" і цілий ряд інших проблем. „Так, у 1957 році він ліквідував у деяких друкарнях цехи цинкографії і запровадив кооперування підприємств. Був, зокрема, ліквідований цех цинкографії у Львівській друкохромолітографії „Атлас" (одному з найкраще обладнаних з того погляду закладів на території Української ССР — О. Р.), а кліше для цієї друкарні, так само, як і для Львівської книжної фабрики, доручено виготовляти львівській обласній друкарні". Таке „несерйозне вирішення питання", — пише Якубенко, привело до того, що „набір книжок почав затримуватись". Одну з брошур обсягом на два аркуші, набирано у Львівській книжковій фабриці чотири місяці. Друга на 4 аркуші не могла вийти у світ навіть через шість місяців.

„Не краще становище, — веде далі Якубенко, — і з друкуванням книжок. Тут знову ж таки доведеться сказати про кооперування, яке вкрай погано налагоджено, і тому в більшості випадків не тільки не сприяє, а навіть шкодить справі. Так, наприклад, часто обкладинки та ілюстрації друкуються в одній друкарні, текст книжки — в другій . . . Нерідко виходить так: текст надруковано, а на обкладинки і вклейки доводиться ще довго чекати . . . Друкарні дуже неохоче беруться до набору книг, малих за обсягом чи тиражем. Вони „невигідні" для них. Це стосується також і книжок, що друкуються двома фарбами. Всі ці книжки — а це, насамперед, масово-політична, комсомольська і спортивна література, — як правило виходять з великим запізненням".

„Таке становище не тільки у видавництві „Молодь". На нараді, що відбулась в Головвидаві Міністерства культури УССР, де підбивалось підсумки роботи 1957 року, наводились подібні факти по Держлітвидаву, Сільгоспвидаву та інших видавництвах республіки".

Такі ж „неполадки" та „прориви" існують, згідно з фактами й прикладами, наведеними Якубенком, і в книготорґівлі. „Книготорґівля в нашій республіці ще далеко не забезпечує зрослих вимог читачів. Читачі нерідко вимагають — іноді навіть через пресу — видання чи перевидання багатьох книг. Проте книготорговельні організації, яким надано право встановлювати тиражі, не реаґують на ці вимоги". Подавши низку прикладів повної безгосподарности в цій ділянці, Якубенко стверджує, що і в „книготорґівлі, як і поліграфії, теж існує „вал" (плян гуртової продукції — О. Р.), тільки вже не виробничий, а фінансовий. Книготорґівельні ор-

(Дальше на стор. 3-тій)

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(1)

Двадцять п'ять років тому, навесні 1933-го року, масовий голод на Україні, зорганізований Кремлем для зламання опору українського селянства проти колективізації та для приборкання непокірливого українського народу, дійшов був до вершкового пункту. Вимирання населення від голоду набуло жахливих розмірів. Уся Україна, вздовж і впоперек, була дослівно вкрита трупами. Чужинці, які були тоді на Україні, передають, що коли пригріло весняне сонце і сніг почав танути, скрізь по шляхах показалися з-під розтопів трупи селян, яких під час їх мандрівки за хлібом звалила з ніг голодова смерть. Найбільше тіл лежало в сусідстві залізничих станцій. По містах, з страху перед пошестями, приспішеним темпом чистили з трупів заулки і вивозили їх за місто, де ховали у спільних могилах. Тільки по селах не було кому турбуватися за мерців; села, німі й обезлюднені, пручалися в судорогах смерти.

Нема сумніву, що Великий Голод був найбільшою катастрофою, яку Україна пережила протягом усієї своєї історії. Найбільшою — як щодо кількости жертв, так і щодо людських страждань.

Але трагедія 1932/33 рр. набирає страхітливих маштабів не тільки тоді, коли дивимося на неї з національної точки зору. Також у перспективі історії всього людства Великий Голод є безприкладним катаклізмом і безприкладним злочином. Стверджують це одностайно першорядні чужоземні знавці совєтського терору. Для прикладу назвімо кількох американських авторів: Вільям Генрі Чемберлен, Юджін Лайонс, Вільям Резвік, Луіс Фішер, Пітер Фірек, Джулієн Штайнберґ. Усі вони вважають Великий Голод за подію без прецеденту у всесвітній історії, як щодо злочинних намірів тих, що його штучно викликали, так і щодо його нечувано нищівних наслідків.

Українська література про Великий Голод збагатилася за останні роки кількома високоцінними працями, які розробляють цю проблему в різних її аспектах. Тільки справа відношення культурного світу до голодової катастрофи маловідома українським дослідникам. Один з американських коронних свідків, Чемберлен, твердить, що „не було в історії людства катастрофи таких величезних розмірів, яка привернула б таку малу увагу міжнародного світу", а другий головний свідок, Резвік, називає Великий Голод „масовим мордом, зробленим потайки".

Невже культурний світ нічого не знав про цей злочин? Не знав, чи не хотів знати? Чи не стосується до нього відомий вислів, що „найбільше спричиняються до зла добрі люди, які нічого не роблять"?

Пригляньмося до реакції західнього світу на голодову катастрофу.

Кілька зауважень про бібліографію

Українське громадянство напевне не усвідомлює, які численні є документальні матеріяли і яка велика література до нашої теми.

Збереглися свідчення кількадесятьох чужоземних очевидців Великого Голоду. Окремими книжковими публікаціями вийшли спогади письменників, журналістів і подорожників різних націй, які у критичний час були в Україні. Деяким з них тільки в останніх роках відкрилися уста, бо під час великого лихоліття нашого народу вони були прислужниками совєтського уряду і тому замовчували тоді большевицький злочин.

Маємо тексти заяв провідних фігур СССР, які були призначені для світової громадськости і рішуче дементували Голод. Маємо протоколи нарад і постанови міжнародних організацій та міжнародних зборів, що обмірковували, чверть століття тому, це питання. На шпальтах тогочасної світової преси провадилася гаряча полеміка про Голод: є Голод, чи його нема, а якщо є, то які його розміри? З пожовклих газетних листків розгортається перед нашими очима ще й сьогодні картина завзятої боротьби за правду про Голод.

Ні один серйозний дослідник Совєтського Союзу не обходить тепер мовчанням Воликого Голоду. Основні праці про внутрішню і закордонну політику СССР тридцятих років відкрили багато невідомих раніше деталів з куліс цієї справи. Простежена вже також основно тодішня гра світових сил на міжнародній шахівниці. Праці на цю тему кинули нове світло на ставлення західніх держав до справи Голоду.

Відомі прізвища захисників українського народу, які, не зважаючи на большевицькі наклепи й особисті невигоди, свідчили про справжню ситуацію на Україні. І відомі прізвища большевицьких манекенів, обманених комуністичною пропаґандою, чи попросту куплених Москвою, які заперечували правду або її промовчували.

Збереглися також, зрозуміла річ, докладні матеріяли про акцію, яку провадили тоді, для мобілізації прилюдної опінії світу, західні українці, українська еміґрація в Европі та українські поселенці в ЗДА і в Канаді. Маємо відозви й меморіяли українських церковних, політичних і громадських чинників, маємо звідомлення з діяльности українських комітетів, що заснувалися по цей бік ризького кордону для рятунку голодної України, маємо докладні інформації про виступи українських придставників на міжнародному терені й про їхні зусилля потрясти сумлінням цивілізованого людства.

Коротко кажучи, хто досліджує сьогодні питання реакції зовнішнього світу на голодову катастрофу 1933-го року, той не потребує ходити наосліп. І не недостача документації, а проблема охоплення цілости матеріялу, з якого велика кількість розсипана по газетах і журналах, становить собою трудність.

З великого комплексу питань, що в'яжуться безпосередньо чи посередньо з нашою темою, дамо тут поверховними штрихами лише кілька фраґментів. При чому спиратимемось не тільки на документах, часописних матеріялах і книжках до цього предмету, але й на власних спогадах, бо в подіях з-перед 25 років, що розгравалися в зв'язку з Голодом на широкому світі, доводилося авторці статті брати близьку участь*).

*) Статті, які тут друкуємо, є уривками з більшої праці п. з. „Великий Голод і культурний світ", в якій ця проблема з'ясована всесторонньо.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ПІДСИЛЮЮТЬ АНТИРЕЛІГІЙНУ ПРОПАҐАНДУ

Заалярмована зростанням релігійних настроїв і ширенням різного роду сект серед підсовєтського населення, большевицька преса, з наказу Москви, підсилює антирелігійну пропаґанду. Останнім часом чимраз частіше появляються статті на атеїстичні теми. Окрему увагу „атеїстичному вихованню" приділяють обласні газети „Советское Закарпатье", „Радянська Волинь", „Прикарпатська Правда" та інші. Чимало статтей інспіровано місцевими партійними керівниками. І так, у „Зорі" (Дніпропетровське) надруковано листа робітника Олекси Трачука „Чому я порвав з п'ятидесятниками", у „Червоному Прапорі" (Рівне) опубліковано виступ слюсаря П. Сидоришина, в якому він „переконливо змальовує огидне обличчя секти мурашківців", у рахівській газеті „Соціялістична Праця" (Закарпатської області) лист колгоспниці Маргарити Гоздик „Чому я вийшла із секти Свідки Єгови". Газета „Радянська Житомирщина" вмістила статтю секретаря обкому КПУкраїни Бєлова п. з. „Про деякі недоліки в науково-атеїстичній пропаґанді". Щоб викликати у читачів газети обурення проти різного роду релігійних сект, що множаться тепер на Україні внаслідок насильної ліквідації Українських Церков, автор цієї статті не гребує й очевидними інсинуаціями, такого, наприклад, характеру: „Подекуди й тепер є ще матері, які оплакують своїх дітей, викрадених сектантами - інокентіївцями".

„ПОСМЕРТНО НАГОРОДЖЕНІ"

Московська „Правда" з 2-го липня ц. р вміщує довгий список нагороджених орденами й медалями учасників підпільної комсомольської організації „Партизанська Іскра", що буцімто діяла в Первомайському районі на Миколаївщині під час німецької окупації. На цьому списку 47 осіб — майже всі з українськими прізвищами. Окремо відзначені званням „героя Совєтського Союзу" Парфентій Гречаний, Дарія Дяченко і Володимир Моргуненко. Наймаркантнішим у всьому цьому є те, що всі вони нагороджені.... посмертно. Про будь-кого з живих членів цієї підпільної комсомольської організації Верховний Совєт СССР у своїй постанові не згадує. Також не сказано нічого в постанові, чи це нагородження є наслідком „реабілітації", чи просто про тих комсомольців у Москві призабули і аж тепер, через 15-16 років після їх загибелі, пригадали.

ЧИТАЧ „ПРАВДИ" ОБУРЮЄТЬСЯ . . .

У листі до редакції „Правди" якийсь К. Долотін пише з обуренням: „Товаришу редакторе! В останніх роках я в зв'язку з моєю роботою об'їхав дуже багато сіл і зауважив, що в багатьох хатах на стінах висять ікони. А от гарних картин та портретів у сільських хатах я бачив мало. Чому ж торгівці іконами в старих часах могли розвозити по селах свою продукцію, так би мовити „доходили до споживача", а наші кооперативні організації не можуть наладнати торгівлю картинами й портретами? Тяжко дістати гарний портрет В. І. Леніна. Довго ходив я по крамницях „Книготоргу" і купив, нарешті, портрет, погано надрукований, на поганому папері. Невже ж не можна видати в достатньому тиражі яскравий, мальовничий портрет Леніна — людини, яку любить цілий світ?"

Очевидно, лист цього обуреного читача коментарів не потребує.

АДМІНІСТРАЦІЙНО-ТЕРИТОРІЯЛЬНІ ЗМІНИ НА УКРАЇНІ

Наказом Президії Верховного Совєту УССР пороблено такі адміністраційно-територіяльні зміни: у Вінницькій області створено Могилів - Подільський район з центром у місті Могилів - Подільський; територію Яришівського району передано до складу Могилів - Подільського району, а Яришівський район зліквідовано. В Житомирській області створено Новоград - Волинський район з центром у місті Новоград - Волинський; територію Ярунського району передано до складу Новоград-Волинського району, а Ярунський район зліквідовано. В Херсонській області місто Нову Каховку зараховано до категорії міст обласного характеру; місто Каховку зараховано до категорії міст районового характеру. Побільшено такі райони: Бериславський — до складу якого передано Львівську і Таврійську сільські ради Калінінського району; Велико-Олександрівський — до складу якого передано Боброво-Кутську, Ново-Груднівську та Чкаловську сільські ради; Херсонський — до складу якого передано Кіровську сільраду; Каховський — до складу якого передано Ново-Маячківську та Дніпрянську сільради. Калінінський та Ново - Маячківський райони зліквідовано.

ДРЕЗДЕН ЧИ ДРАЙЗЕР?

Для надміру захоплених совєтською системою навчання деяких американських політиків переконливою ілюстрацією цієї системи може бути ось такий уривок з „Нотаток учителя", видрукуваних в московських „Ізвєстіях" з 7-го червня ц. р.: „Ні в кого з наших учителів не виникає сумніву, що перебудова нашої школи потрібна, що середня школа повинна випускати людей, які опанували певний фах і набули загальну освіту. Дехто вважає, що десятиліття замало, що потрібне одинадцятилітнє навчання. Але яким способом наші діти набуватимуть фах? Чи будуть вони всі одинадцять років проводити в школі чи останні три роки ходитимуть до інших шкіл?".

Загальну освіту, яку при теперішній системі дістає совєтська молодь, автор ілюструє таким невеселим прикладом: „У дев'ятій клясі відбувається лекція літератури. Відповідає Галя Веселова. „Чехова дуже любили й люблять не тільки русскі, але й західні читачі, — говорить Галя. — Відомий закордонний письменник Дрезден . . ." — Учитель здивовано дивиться на Галю. Вона ніяковіє. „Ні, Дрейден . . ." — — „Може, Драйзер?" — питає вчитель, — „Ні, хтось інший, тільки я забула хто . . ." Нарешті учитель виясняє, що хоче вона сказати про Бернарда Шов. — „Як тобі не сором! — сердиться вчитель. — Не знаєш Бернарда Шов . . . І що це за визначення — закордонний письменник . . ." — Галя ще більше ніяковіє, але не піддається. — „А навіщо мені це? — питає вона спокійно. — Я однаково на завод піду працювати . . . Література мені ні до чого . . ."

НАШІ МОЛОДІ ВЧЕНІ

(Інж. Василь Янішевський)

Інж. Василь Янішевський

В днях між 22-им і 27-им червня 1958 р. відбулася в Бофало, Н. Й., загальна літня конференція Американського Інституту Інженерів Електротехніків і Повітряного Транспорту. На ній зголошено було більш ніж 200 фахових рефератів, з різних частин світу. Всі реферати були поділені на групи. Між предложеними рефератами нас інтересує реферат молодого вченого українця Василя Янішевського. До групи, до якої належав реферат інж. Янішевського, було зголошено 5 рефератів. Ділянка ця називається „Трансмісія і Розподіл". При обороні своєї тези наш молодий вчений показав глибоку поінформованість не лише в цій ділянці, а і загальну глибоку ерудицію. При цьому виказав не аби-яку здібність промовляти. Головуючий підкреслив його національність і перевагу його реферату над іншими. У перерві головуючий, а ним був Е. Л. Каноусе з Лос Анджелос, ближче інтересувався особою інж. В. Янішевського та перепрошував, що не міг його краще похвалити, бо ті інші були б дуже заздрісні.

Інж. Василь Янішевський народився в Празі (Чехи), 21-го січня 1925-го р. Син інж. Івана Янішевського, вояка визвольних змагань 1917 - 20 років, довголітнього секретаря 480-го Відділу УНСоюзу та д-р мед. Ганни Равич-Янішевської. Сам інж. В. Янішевський і його мати так само довголітні члени УНСоюзу в Торонті.

Василь Янішевський вчився в ужгородській і модржеській гімназіях. Матуру робив в німецькій гімназії в — Празі. 3 роки студіював електротехнічний відділ Високої Технічної Школи в Ганновері, де був учнем відомого знавця електротехніки професора Сіменса. Перші роки по війні всі високі школи в Німеччині були переповнені, тому він мусів чекати цілий рік, поки його прохання прийшло на чергу. Цей рік використав В. Янішевський так, що вступив на Український Технічно-Господарський Інститут в Регенсбурзі. Цей рік йому було зараховано на німецькій техніці в Ганновері. По шістьох семестрах переїхав він до Канади і тут докінчив свої студії у знаменитого проф. Трейсі, на торонтському університеті.

Ще як студент торонтського університету звернув на себе увагу професури своїми здібностями. Одного разу проф. Трейсі перед цілою авдиторією заявив, що він тут викладає вже 25 років, але йому ще ніхто не виробляв задач таким способом, як його новий студент Василь Янішевський. І вже тоді запропонував йому проф. Трейсі по закінченні університету залишитися при його катедрі. Працюючи вже під керівництвом проф. Трейсі, наш молодий учений здобув собі ще й титул магістра. На пораду проф. Трейсі, пішов на деякий час до індустрії і працює тепер в Алюмініюм Компані. З рамени цієї компанії він брав участь у згаданій конференції.

Якраз тепер дістав наш молодий учений запрошення на професора університету у Фредеріктон, Ню Бронсвіг.

До речі треба зазначити, що інж. Василь Янішевський ,поуз свою дослідчу працю має свої „гобі". Цим улюбленим куточком є для нього — шахи. В 1957 році виграв шаховий турнір і став шаховим майстром міста Кінгстон, Онт.

Бажаємо нашому молодому вченому дальших успіхів, охоти до праці, родинного щастя та радости з його милих діточок.

Петро Журжа

Черговий успіх молодого українського науковця

В червні цього року Принстонський університет в стейті Ню Джерзі надав звання доктора політичних наук Ярославу Білінському з Бостону, Масс. за дисертацію на тему „Національне питання і совєтська національна політика в Україні після 2-гої Світової війни". Нещодавно д-р Білінський одержав призначення на становище доцента Даглес Каледжу при Рутгерс університеті в Ню Бронсвіку, Ню Джерзі, де буде викладати міжнародні відносини й совєтознавство.

Д-р Білінський прибув до Америки в 1951 році з Німеччини, де скінчив гімназію в Гослярі (Гарц). В липні 1951 року його прийнято на другий курс Гарвардського університету, де студіював спочатку слов'янські мови, а потім політичні науки. Цей каледж він закінчив 1954 р. з високим відзначенням (сумма кум лявде"), після чого його прийнято до членів почесного американського товариства Фі Бета Каппа. Високе відзначення молодого науковця було наслідком бакалаврської праці про „Український визвольний рух після 1920 року", що її він написав під керівництвом професора Фейнзода. Ця праця знайшла дуже прихильну оцінку з боку визначного англійського історика Е. Г. Карра і була відзначена американською науковою бібліографією виданою Колумбійським університетом.

Від 1954 до 1956 року Ярослав Білінський продовжував студії політичних наук в Принстонському університеті. В році 1956 Пенсилвенійський університет у Филаделфії визначив нашому науковцеві стипендію на подорожування ім. Пенфілда, колишнього американського амбасадора в Австрії. В тому ж році Ярослав Білінський вступив на третій рік вищих студій при Гарвардському університеті, де вивчав тільки совєтознавчі предмети й працював над своєю докторською дисертацією. Від вересня 1956 аж до червня ц. р. д-р Білінський був науковим співробітником совєтознавчого Дослідчого Центру при Гарвардському університеті. Одночасно співпрацював з Українською Вільною Академією Наук: на Франківській сесії в грудні 1956 року виступав з науковою доповіддю про відносини між Франком і Драгомановим. Влітку минулого року відбув подорож до Західньої Европи для збирання матеріялів для своєї дисертації.

Перу д-ра Білінського належить брошура українською мовою про „Демократію стару сьогочасну" (1953 р.), кілька публіцистичних статтей, рецензія на один підручник совєтознавства і три листи (з них один в українських справах), надрукованих в „Ню Йорк Таймс-і".

Поруч зі студіями д-р Білінський приймав активну участь в громадському житті. Був обраний на становища секретаря й голови Українсько-Американського Гуртка в Бостоні, культурно - освітнього референта філії ОДУМ-у, члена редакційної колеґії „Молодої України (орган ЦК ОДУМ-у) та інш.

На своєму новому становищі наш молодий науковець, сподіваємося, принесе багато добра й слави українському імені та нашій національно-визвольній справі.

(мс)

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ СТАН ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ССР

(Закінчення зі стор. 2)

ганізації плянують всю свою роботу тільки в залежності від виконання фінансового пляну, а тому і йдуть, як правило, шляхом найменшого опору: вимагають видання великими тиражами найбільш „ходових", „прибуткових" книжок і часто-густо відмовляються від нових маловідомих праць і творів".

Але про дійсну причину такого катастрофального стану в підсовєтській книговидавничій справі М. Якубенко тільки натякнув, і то досить однобічно, заявляючи, що „видавництвам краще було б мати договірні відносини з обласними книготорговельними організаціями, ніж з Укркниготоргом, який фактично є безправною організацією, оскільки облкниготорги підпоряковані облвиконкомам" (партійним обласним виконавчим комітетам — О. Р.). Тут Якубенко поставив точку над „і", стверджуючи, що вирішальними чинниками в Україні на ділі є партійні організації, і що це вони своїм диктатом і директивами паралізують усякий розвиток книговидавничої справи, а всі інші установи (не тільки облкниготорги), але й усі видавництва та книжкові трести є тільки „безправними організаціями". Промовчав Якубенко у своєму листі до редакції „Комуніста України", ясна річ, той головний факт і першопричину затримування росту книжкової продукції в Україні, що ним є політика Москви, спрямована на повну русифікацію українського життя.

О. Р.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Попис Фортепіянової Студії Пані Софії Яремкевич

До одної з кращих імпрез належить безумовно п'ятий річний попис учнів Фортепіянової Студії пані Софії Яремкевич, який відбувся 14-го червня у великій залі Музичного Осідку в Клівленді, при Магнолія Драйв.

Положення будинку Музичного Осідку серед зелені парку робить миле враження на прибуваючу публіку. Концертова заля з великими, довгими вікнами, освітлена прекрасними жирандолями, в глибині якої видніють два концертові фортепіяни, мило настроює прибулих гостей.

Перед запрошеними гостями (коло 120 осіб), серед яких в першій мірі батьки і рідня учнів, та любителі музики, сидять у перших рядах 24 здисциплінованих дівчат і хлопців різні віком, які ждуть на свій пописовий виступ. Добре уложеною програмою керує проф. Юра Яремкевич.

Учні Фортепіянової Студії поділені на 3 відділи: елементарний, середній і вищий.

Відтворюючи „Поему„ — Фібіха на 2 фортепіяни, п-а Віра Грабець і п-а Марта Попель, учениці вищого відділу, започаткували п'ятий річний попис Фортепіянової Студії. Технічним опануванням фортепіяну й бездоганним виконанням твору відразу впровадили милий настрій та зацікавлення до дальших виступів.

Елементарний відділ виступом наймолодших учнів виказав великий вклад праці учительки і дітей. Перший дебютант, малий Ростик Мельник (6 літ) з уваги на ¼-річне навчання й на перший публічний виступ відограв з відвагою і певністю: Томпсона „Саночки" й Екстейна — „Пчілки". Другий Теодор Тершаковець з уваги на свій вік (6 літ) виказав не лише великі музичні здібності у виконанні творів Баха, Екстейна й Гіршберґа, але й при кінцевім іспиті в цьому самому Музичному Осідку був вирізнений до спеціяльного публічного виступу. Інші учні як Любця Адамович, Іця Бурда, Маруся Павлишин, Патті Медвік, Лія Беннет, Павлусь Трач і Зоня Тершаковець у виконанні своєї програми проявили відчуття й опанування музичних творів. Маруся Іваншин у виконанні дуету Екстейна враз з Надею Волиняк виказала виразну краску тону і м'якість ударів.

У пописі учнів середнього відділу відразу відчувалося, що попис перемінюється в концерт. Мерилін Патринка гарно відограла Конкона: „Етюд". Добре вив'язалася Ганнуся Кравецька у виконанні Ван Ґеала: „Голос серця" і Бурґміллера: „Ластівка". Знайшли місце й модерні кусники Тансмана, які відіграв Андрій Попель з питомою модерною ритмікою. Знаменито підібрані Ліст - Шавма: „Тихі води", та Левіна: „Чарівник з Єгипту" субтельна вдачею Дарця Камінська відіграла з повним відчуттям. Мило було почути Дірана: „Вальс", який відіграла Арка Мельник з характеристичною йому ритмікою, особливим темпом та мелодійністю. Іванка Кухта віддала Рожавської: „Престо" з належною вервою і Вілліямса — дует на 2 фортепіяни в супроводі п-і Віри Грабець.

Другу частину попису започаткували учні вищого відділу: п-а Віра Грабець, п-а Марта Попель, Нестор Смаль-Стоцький і Надя Волиняк відіграння „Прелюдії Г-моль" Рахманінова на 2 фортепіяни (8 рук). Своєю грою доказали уміння грати в ширшому ансамблі. Андрійко Левицький — минулорічний переможець в контесті учнів клівлендських музичних шкіл — з доброю технікою грав Шумана: „Фантастичний танок". Роман Левицький виказав здібність в техніці й інтерпретації у виконанні милої українському серцю „Елеґії" Лисенка. В дальшій програмі відіграли: Нестор Смаль-Стоцький Мендельсона „Пісня без слів" і Рімського-Корсакова: „Еспанське Капріччіо"; Іван Наріжний: Шопена „Етюд", Надя Волиняк — Бетговена „Сонату", Тамара Тимчишин — Шопена „Етюд" і дві найвище заавансовані учениці, які перші вписалися п'ять років тому до Фортепіянової Студії, п-а Марта Попель — Брамса „Рапсодію" і п-а Віра Грабець — Шопена „Ноктюрн" і Ґріґа — „Соната А-моль". Всі ті молоді концертанти виказали великі музичні здібності, завзяту пильність і замилування до гри, доказом чого була вірна інтерпретація виконуваних творів, нагороджувана рясними оплесками.

Останню точку програми дуже трудну „Токкату„ — Баха виконала Надя Волиняк на прощання п-и Віри Грабовець і п-и Марти Волиняк, що з огляду на студії покидають Клівленд. Слід згадати, що Надя Волиняк перейшла з успіхом міжшкільний контест учнів, уряджений Т-вом „Учителів Музики" й грала на концерті, влаштованім для переможців контесту.

Роздачею свідоцтв з кінцевих іспитів та врученням квітів пані Софії Яремкевич в доказ вдячности за мозольну й велику працю, повну любови й посвяти до своїх учнів, закінчено попис — концерт.

До історії Фортепіянової Студії слід вмістити й те, що на 600 учнів музичних шкіл у Клівленді, які приступили до іспиту в рамах Національно - Американської Фортепіянової Авдиції, тільки 25 вибрано до виступу на спеціяльнім концерті, улаштованім для ширшої публіки, а між ними були 4 учні Фортепіянової Студії Теодор і Зоня Тершаківці, Нестор Смаль-Стоцький і Надя Волиняк.

Всім молодим ентузіястам бажаємо й надалі таких успіхів, щоб в майбутньому осягнули віртуозних вершин.

Було б побажаним, щоб на будучих пописах, побіч відтворювання чужих композиторів, учні виказували рівночасно знання українських композиторів.

Маріян Дуб

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Перт Амбой, Н. Дж.

Засновано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

22 червня відбулися в Перт Амбой, Н. Дж., в місцевому Українському Народному Домі Зборм Лемків, на яких засновано новий, 12-тий з черги Відділ Організації Оборони Лемківщини.

На збори, які скликано за ініціятивою Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й., явилися українці з Лемківщини, що проживають в Перт і Савт Амбою та околиці. Приємно відзначити, що між присутніми бачили ми представників давніше і недавно прибулої еміґрації, що і ті, і ті живо цікавляться життям своїх братів в рідному краю. Від Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі в Зборах взяли участь Микола Періг і Степан Женецький.

Збори відкрив та проводив ними п. Володимир Гладич, якого пізніше було обрано головою Президії Зборів, а секретарював п. Малковський Василь. Доповідь про українців у Польщі, насвітливши зокрема основно долю, чи вірніше недолю українців з Лемківщини, виголосив Степан Женецький з Йонкерсу.

Після доповіді вив'язалася цікава дискусія, в якій було основніше пояснено цілі та завдання Організації Оборони Лемківщини, як рівнож представник з Йонкерського Відділу докладніше вияснив, у який спосіб наша Організація переводить збірку та пересилає її українцям у Польщі. Присутні одноголосно ухвалили, щоб також і в Перт Амбою заснувати Відділ Організації Оборони Лемківщини. В черги приступлено до вибору Управи Відділу, до якої ввійшли: Михайло Зельвах — голова, Гладиш Володимир — містоголова і Мальковський Василь — секретар. Збори уповажнили Управу доповнити свій склад довільно покликаними особами на найближчих сходинах Відділу.

До Управи новооснованого Відділу в Перт Амбой обрано представників з давніше і новоприбулої еміґрації, тому можна сподіватися, що в рядах Відділу згуртуються всі українці з Лемківщини, які проживають в Перт , Савт Амбою й околиці. Того можна сподіватися тим більше, що головою Відділу обрано Михайла Зельваха, загально відомого й поважаного місцевого громадського діяча з старшої еміґрації, містоголова, Володимир Гладич, є активним громадським діячем сеерд новоприбулих, а секретар, Мальковськей Василь, є відомий між закарпатськими лемками.

Слід згадати, що в Перт Амбой вже існував Відділ Організації Оборони Лемківщини ще перед 2 світовою війною і головою його був також Михайло Зельвах.

На закінчення до зібраних промовив новообраний голова, подякував за вибір та пообіцяв притягнути в члени Відділу всіх українців з Лемківщини з давніших виходців, а представник Йонкерського Відділу побажав новоосновaному Відділові Організації Оборони Лемківщини в Перт Амбою багато успіху в праці.

Н. Н.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Українське шкільництво в Румунії

В сьогоднішній Румунії українці мають своє народне і середне шкільництво; в Сереті на Буковині існує українська Вища педагогічна школа — готувати учителів для українських шкіл. На Мармарощині донедавна панувала жахлива неграмотність; в найбільшому селі Поляни, де живе 7,000 мешканців, було до 1945 р. всього 5 чоловік, які вміли читати і писати („Новий Вік" ч. 148, із 16 вересня 1957). Ця неграмотність помалу усувається, та потяг до книжки серед цих закарпатських гуцулів все ще слабий, як жаліється автор статті в „Нашому Віку", виходець звідти, аспірант Харківського університету. Найбільш свідомий елемент живе на південній Буковині, куди після 1944 р. втекла, мабуть, і частина укр. інтелігенції з північної (підсовєтської) Буковини. Тут числово переважають буковинські покутяни, що живуть переважно в мішаних румунсько - українських селах між рр. Серетом і Сучавою; мають нерідко трудноші з власним шкільництвом, бо румуни — спираючись формально на числових даних про українських дітей — не все допускають українські паралельні кляси. Жалі на таке попадаються часто в „Н. Віці". — В Букарешті при університеті існує катедра української філології (від останньої війни!), якою завідує проф. Драпака, мабуть басарабець, крім нього є там ще один українїст. Порівняно велика частина українців-студентів студіює по високих школах УССР. Політично - громадська офіційна установа в Румунії „АЛРУС" видає для українського населення від 1948 р. почавши, двотижневик „Новий Вік" у Букарешті.

В Канаді

Участь українців у 100 - літньому ювілеї Британської Колумбії

Британська Колумбія у цьому, 1958-му році, обходить 100-літній ювілей свого найменування. Цей ювілейний рік відзначують всі етнічні групи, а в тому й українці.

Для плянового переведення відзначення ювілейного року покликано до життя Комітет сторіччя, що має зайнятися влаштуванням урочистости у Ванкувері впродовж цього року. Згідно пляну ювілейного святкування, Комітет сторіччя вже одно свято відбув. Тим святом було вшанування Шевченківських роковин.

У неділю, 7-го вересня ц. р., Комітет сторіччя Б. К. плянує урядити „Український День", з програмою вияву всебічного українського національного життя у Британській Колумбії, присвячений пам'яті прибуття перших українських піонерів до Канади.

На святкування української етнічної групи запрошені високі гості з Оттави і Вікторії, уряду міста Ванкуверу, Університету Б. К., а далі українські наукові, культурні мистецькі та політичні діячі.

В Австралії

Діяльність СУМ-у в Сиднеї.

На організованих в минулому році перших іспитах Ю СУМ, більше як 50 відс. сумівців здали з дуже добрим успіхом, інші з добрим. Безперечно, що питання до перших іспитів можуть здаватися нам і насправді тільки елементарними до знання українознавства. Але мусимо взяти до уваги факт, що всі діти, з дуже малими винятками, народжені вже на чужині і деякі з них не мали змоги деінде, як в СУМ-і засвоїти собі ті знання впродовж короткого часу. Тому успіх є великий, діти зорганізовані, а Комітет Осередку є вповні оправданий в недотягненнях в інших ділянках праці. Бо коштом праці в Ю СУМ-і частинно занедбано було сторінку придбання фондів на площу. Залишено коштом Ю СУМ-у також і звичайних членів, що може привело до того, що на Загальні Збори прибула така мала кількість людей. Але ці люди, активні члени, яким справи СУМ-у є дорогі, розуміють, що потрібно ще багато наполегливости, охоти і витривалости в обличчі щоденних турбот сумівця, щоб за декілька років з гордістю ствердити, що праця не пішла на марне. А перспективи розгорнення праці в Ю СУМ-і є широкі; треба зрозуміти правдиві завдання СУМ і наслідувати приклад таких пятелів СУМ-у, як п-во Майковські, особливо п-і Майковська, п-і мгр. І. Пеленська й інші, які в міру можливостей, часто з невигодами для себе, допомагають розвиткові праці в Ю СУМ-і. Треба зрозуміти і оцінити працю виховників друзів Г. Панасюка і П. Чудакевича і не тільки співчутливо, киваючи головою їм дивуватись, а активно допомогти. Тоді то можна буде добитись ще кращих результатів в праці.

ВСЯЧИНА

Часник поборює рака

Як повідомляють медичні дослідники американського Вестерн Резерв Університету, їм вдалося припинити розвиток рака-пістряка в мишей, на яких вони робили досліди, застрикнувши їм такої речовини часнику, що називається по науковому аллицин. Коли вони застрикували мишам клітини з рака, щоб заразити їх, і разом з тим аллицин, то аллицин не допустив, щоб миші стали зараженими раком. Слабше ділає аллицин, коли миші вже заражені раком. Він в таких випадках тільки припиняє розріст рака на деякий час, і тільки в деяких випадках, оже зовсім знищити рака.

Лікарі зменшують курення

Відколи почали появлятися докази, що курення цигареток є в багатьох випадках причиною рака-пістряка легенів, від того часу й самі лікарі почали зменшувати курення. Журнал „Медикал Таймз" зробив дослід над кількома тисячами американських лікарів. Виявилося, що від 1952 р. до кінця 1957 р. на кожних 100 лікарів 44 змінили свої навички щодо курення: 17 перестало зовсім курити, 3 курять тепер замість цигарок великі сигара або люльки, а 24 менше тепер курять. Решта ж курить, як і попередньо, бо кажуть, що нема ще зовсім певних доказів, що рака на легенях спричинює тютюневий дим з цигарок.

Цінна зелена гичка

Дуже цінною та життєдатною є всяка городовина. Велику поживну вартість представляє собою й зелена гичка деякої городовини: зелена гичка цибулі, буряків, щавель, і тим подібного, бо зелена гичка має в собі подостатком не тільки наприклад, вітаміну С, але й деякі конче потрібні для доброго здоров'я мінерали та хемікалії. Одним з таких конечно потрібних для доброго здоров'я мінералів є магній, якого є подостатком якраз у зеленій гичці городини. Коли у тілі забракне магнію, то людина стає дуже нервовою. Отже треба їсти зелену гичку вище згаданої городини, щоб припинити напади нервозности.

● **Баварський уряд** звільнив з праці головного прокурора Баварії Макса фон Декера за те, що дав можливість втекти колишньому лікареві концентраційного табору в Бухенвальді, д-рові Гансові Айзеле, що його причетність в злочинах доконуваних в тому таборі виявлено на недавньому процесі проти одного з бухенвальдських катів, Мартіна Зоммера. Д-р Айзеле втік до Єгипту, а коли його видачі зажадав західньо-німецький уряд — зник також з тієї країни.

ПРИНЦЕСА МАРГАРЕТА В КАНАДІ

До Канади прибула, щоб взяти участь в урочистостях зв'язаних із 100-річчям Британської Колюмбії, британська принцеса Марґарета, як репрезентантка своєї сестри королеви Єлисавети II. На фото: принцеса Марґарета переходить перед почесною ґвардією у Вікторії, Брит. Колюмбія.

Марія Славінська померла в Празі

Ню Йорк. — З Представництва Державного Центру УНР інформують, що 1-го липня 1958 року померла в Празі, у віці 80 літ, проф. Марія Славінська, дружина проф. Максима Славінського, голови дипломатичної місії Української Народної Республіки в Чехословаччині. Як відомо, проф. Максим Славінський, який не мав змоги покинути Чехословацьку Республіку під час наступу совєтських військ, був захоплений большевиками в травні 1945 в Празі, депортований до СССР і в короткому часі там помер у в'язниці. Сл. п. Марія Славінська належала постійно до професорського складу Українського Вільного Університету в Празі та Української Господарської Академії в Подєбрадах, де викладала англійську мову аж до моменту ліквідації цих шкіл в Чехословацькій Республіці. Залишившись в Празі самітною, хворою і під постійною загрозою політичних репресій, М. Славінська все ж таки давала собі раду завдяки знанню чужих мов — англійської, німецької та французької, — заробляючи собі на прожиток приватними лекціями. В останніх роках свого життя М. Славінська крім того давала ще і лекції російської мови, знання якої є потрібне тим чехам, які хотіли робити службовий поступ в нових політичних обставинах. З відходом у вічність Максима і Марії Славінських Україна втратила заслужених діячів, талановитого державного дипломата і визначних педагогів, які все своє життя, сили і знання віддали у службу Українському Народові.

Німецькі інтелектуали втікають від комуністичного режиму

Берлін. — Східньо - німецький прем'єр Отто Ґротеволь признав у своїй промові на конґресі німецької комуністичної партії в минулу неділю в східньому Берліні, що постійна масова втеча людей з-під східньо - німецького комуністичного режиму до Західньої Німеччини створює для того режиму дуже поважну проблему. Зокрема він признав, що господарське й культурне життя у Східній Німеччині бореться з труднощами у зв'язку з масовою втечею фахово - освіченої інтеліґенції. Тому Ґротеволь, промовляючи перед авдиторією 1,260 комуністичних делеґатів з 46 різних країн, поручав оминати „помилок" у відношенні до інтеліґенції, щоб не відштовхувати її від комунізму, а притягати. Він потішав себе і своїх слухачів, що втеча загалом усіх осіб Східньої Німеччини до Західньої впала в порівнянні з цими самими місяцями в 1957 році із 100% до 62,4%, але спеціяльно щодо інтеліґенції — то цифра втікачів зросла на 2,5%. За західньо - німецькими офіційними джерелами, вже в цьому 1958 році втекло на Захід 400 лікарів і 100 професорів високих шкіл. У цьому році — щомісячно втікає із східньо-німецької території до західнього Берліну кругло по 9000 осіб. Їх величезна більшість всякає в німецький промисл.

● **Посадник міста Риму** вислав в дарунок місту Сан Мартін в Арґентині, де будують т. зв. „Плязу Італія" частину колони з давнього римського форуму.

● **Декан бібліотекарської** школи при Шикаґівському університеті Лестер Р. Есгейм називає американців найпершими читачами книжок.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тримісячні Збори 117 Відділу, „Запорозької Січи", відбудуться в суботу, 19-го липня ц. р., в год. 7-ій веч., в домівці при 33 Іст 7-ма вул. Приявність всіх членів обов'язкова, бо є важні справи до вирішення. — С. Кучма, предс., В. Калина, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Тов. Тараса Шевченка, Відд. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в п'ятницю 18 липня точно в год. 8-ій веч. в Громадськім Домі. Просимо всіх прийти, бо є важні справи до вирішення. — В. Новак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Тов. Укр. Січ, Відд. 170, повідомляє, що збори відбудуться 18-го липня в веч. у приміщенні УНДому 433 Гобокен Евню. Обов'язком кожного довгуючого члена прийти і вирівняти свої вкладки як також подбати про нових членів. — П. Мелень, предс., В. Плечон, кас., І. Грабар, секр.

БЕЙОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 281, відбудуться в п'ятницю, 18-го липня ц. р., в залі У. Н. Дому — 33-35 Вест 19 вул., точно о год. 8-ій веч. Просимо всіх членів прибути на означений часв, бо маємо важі справи до полагодження. — М. Сірий, предс., Я. Лаврів, кас., Л. Бачинський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Тов. ім. Франка, Відд. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу, 19 липня ц. р., о годині 5.30 веч., в домі тов. Укр. Горожан під ч. 847 Норт Френклин. Проситься членів прибути на ці збори і відобрати чеки — свої дивіденди. Довгуючих членів напоминається вирівняти свої залеглости. — С. Чорномаз, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во „Згода", Відд. 20, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19 липня ц. р., о год. 6-ій вечора, в Укр. хаті, при 2240 Ґрейлінґ Стріт. На порядку: Звіт Контрольної Комісії. На зборах буде видача чеків-дивіденди. — А. Триш фін. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Управа Т-ва „Любов", Відд. 370, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го липня ц. р., о год. 11:00 перед полуднем в церковній залі при 127 Парк Ст. Просимо членів прибути на час, секретар буде збирати вкладки від 8:00 год. рано в церковній залі. Згідно з постановами Конвенції, з днем 1-го липня всі члени які одержують „Свободу" зобов'язані платити додатково 15 центів місячно у зв'язку з підвишкою почтової оплати. Проситься членів привести або передати імена кандитатів на членів У. Н. Союзу, вписувати своїх дітей. Всіх довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглости, щоб не переносити Вашу залеглість на другий піврік. Ще в секретаря є чеки-дивіденди, просимо членів прийти й взяти, або зателефонувати, щоб секретар вислав почтою. — За Управу: К. Стасюк, предс., Р. Голубович, кас., В. Ґіна, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Бр. св. Димитрія, Відд. 288, повідомляє, що **піврічні збори** відбудуться в суботу, 19-го липня ц. р., о год. 7-ій веч. в парохіяльній залі. Проситься всіх членів прибути на збори. На порядку: Звіт Управи, Контр. Комісії, звіт делеґатів з 24 Конвенції У. Н. Союзу та роздача чеків-дивіденди. — М. Брус, предс., В Заґвоський, кас., Д. Мушастий секр.

ВЕСТБУРІ, Л. Ай. — Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, Відд. 267, відбудуться 19-го липня ц. р., о год. 7.30 вечером в домі фін. секретаря 218 Свалм Стрів, Вестбурі, Л. Ай. На порядку: фінансове справоздання за останніх 6 місяців і звіт делеґата з Конвенції УНС. Просимо всіх членів прибути на збори. — Уряд 267 Відд.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Сестрицтво Пресв. Діви Марії, Відд. 112, повідомляє, що місячні збори відбудуться 20-го липня ц. р., по 3-ій і 4-ій Службі Божій, в парох. залі. Просимо точно явитися і відібрати чеки-дивіденду. — А. Купер, секр.

КАТАЛОГ

КНИЖОК КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(1)

Автор	Назва	Ціна
Левіцька-Холодна:	**Шлях велетня** — розповідь про життя Тараса Шевченка	3.50
Лепкий Б.:	**Мазепа**, повість бр. 2.50 опр.	3.00
	Крутіж	0.70
	Під тихий вечір	1.95
	Писання, I, II	5.00
Липа Ю.:	**Призначення України**	1.50
Лотоцький А.:	**Княжа слава**	1.00
Любомирський С.:	**Жорстокі світанки**, роман, 2 томи	2.00
	Між славою і смертю 3 т.	2.40
	Під молотом війни — 4 т.	8.00
	Мандрівка по головних містах земель України — гра для українського юнацтва	2.90
Маланюк Є.:	**Поезії** бр. 2.50 опр.	3.00
Марґолин А.:	**Державний устрій Спол. Штатів Аме-ки**	1.50
Мірчук П.:	**Українська Повстанська Армія**	3.00
	В німецьких млинах смерти	2.00
Мишуга Л. і Драган А.:	**Українці у вільному світі**	2.00
Мудрик М. А.:	**Світанки і сумерки**	1.00
Нагаєвський І. о.:	**Тернистим шляхом**, спогади священика про Березу	1.75
Назарук О.:	**Роксоляна**, іст. повість	2.50
	Наш Львів — Ювіл. збірник під ред. Л. Лепкого	3.00
	Не забули спом'янути — памяткова книжка з нагоди відкриття памятника Т. Шевченка	0.50
Неприцький-Грановський Ол.:	**Іскри віри**	1.50
	Осінні узори	1.50
	Обірвані струни: антологія поезії бр. 3.00, опр.	3.50
Олесь Ол.:	**Чужиною** — поезії	0.50
	З журбою радість обнялася — поезії	1.00
Онацький Є.:	**У Вічному Місті**, спогади	4.00
Островерха М.:	**Гомін з далека** — нариси	1.00
	Обніжками на битий шлях 1921-1926	1.50
	Без докору, міркування на мист. теми	0.75
Паньківський К.:	**Від держави до Комітету**	2.00
Парфанович С.:	**У лісничівці**	1.50
	Інші дні	0.80
	Загоріла полонина	0.50
	У Києві	0.75

АСТОРІЯ, Л. Ай. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, Відд. 5, відбудуться в суботу 19 липня в год. 7-ій ввечір, в залі Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста 37-09 — 31 Евня. Просимо всіх членів і членкинь прийти на збори. Проситься всіх українців, які ще не є членами УНС, прийти і вписатися в члени. Довгуючих просимо вирівняти свій залеглий довг. — І. Сидор, предс., А. Климишин, касир, П. Барнич, секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — **Піврічні збори** Тов. „Запорозька Січ", Відд. 347, відбудуться в неділю, 20-го липня, о годині 2-ій по полудні, в залі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори і вислухати звіту Контролі за 6 місяців. Проситься довгуючих членів вирівняти свої вкладки. — С. Патен, предс., С. Чопик, касир, Гр. Тимчій, секретар.

БОФФАЛО, Н. Й. — В-во св. о. Николая, Відд. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 20-го липня в церковній залі при Філмор і Онейда вул., зараз по співаній Сл. Божій. Побір вкладок від 11:30 до 1-ої по пол. А опісля інші справи будуть на порядку нарад. Члени, які ще не забрали своїх чеків-дивіденди, то при вплачуванні вкладок прошу собі забрати. Пригадується членам вплачувати свої вкладки на час, щоб не суспендувати вас. А члени, які були суспендовані, як вирівняють свої залеглости, будуть прийняті наново з усіма правами. Урядники урядують кожної неділі в повище згаданому часі і місці. Просимо зголошувати своїх дітей і знайомих в члени УНСоюзу. — І Вула, предс., П. Володка, фін. секр., М. Гаравус, кас., М. Левицький, рек. секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, Мо. — Тов. „Запорозька Січ", Відд. 355, повідомляє всіх членів, що **піврічні збори** відбудуться в неділю, 20 липня, в залі, де звичайно, о г. 2-ій по полудні. Проситься всіх членів явитися, бо буде звіт Управи за 6 місяців, як також інші справи до обговорення. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — В-во св. Николая, Відд. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 19 липня, ц. р., о год. 7-ій вечером, в У.Н. Домі — 4655 Мартин вул., Дітройт. Проситься членів прибути на час, щоби взяти участь в нарадах і забрати свої дивіденди. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглості, щоби ненаразити себе на суспенду. — Т. Грицай, предс., І. В. Іванчук, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори Т-ва Тараса Шевченка, Відд. 252, відбудуться в неділю 20-го липня о год. 12-ій в полудни, в залі при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти. — Когут, секр.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Відд. 97, Т-ва ім. І. Франка, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го липня ц. р., в церковній залі, 47 Говп Евню, о год. 2-ій по пол. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи. Буде звіт делеґата з Конвенції УНСоюзу. — В. Бродський.

ДЖАНСТАВН, Па. — Братство св. арх. Михаїла, Відд. 11, подає до відома своїм членам, що **Піврічні Збори** відбудуться в неділю, 20-го липня ц. р., по Службі Божій. Буде справоздання касове за минулого пів року, видання чеків-дивіденди за цей рік. Пригадується членам вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — П. Сцілений, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Відд. 397, повідомляє своїх членів, що побір місячних вкладок буде відбуватися в суботу, 19 липня від год. 5—6.30 вечером і в неділю 20-го від 12 — 1.30 з пол. Також пригадуємо, що всі вкладки мусять бути точно вплачувані. Просимо членів прийти й забрати свої чеки-дивіденди. — М. Субтельний, предсідник, О. Штогрин, секр.

АЛЕНТАВН, Па. — Управа Бр. св. Арх. Михаїла, 147 Відд., повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, дня 20-го липня ц. р., о год. 2-ій по пол. На порядку: звіт делеґатів з 24-ої Конвенції, звіт Контрольної Комісії за перший піврік. Довгуючих членів просимо вирівняти залеглости, і біжучі вкладки вплачувати правильно кожного місяця. — Управа.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Иосафата, Відд. 217, повідомляє своїх членів, що **піврічні збори** відбудуться в неділю 20 липня, о год. 2-ій по полудні в церковній залі. Проситься членів прийти на збори, бо маємо багато важних справ до вирішення. На цих зборах Уряд і Контрольна Комісія здадуть звіт за 6 місяців, тому присутність кожного члена є конечна. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости і проситься членів приєднувати нових членів. — К. Шевчук, предс., Ів. Деркач, кас., А. Іванів, фін. сек., Гр. Булавинець, рек. секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4092. На варті.

Не кваплячись, рішуче пан джунглів ніс непритомну людину по великих деревах...

Затримавшись лише в селі кам'яних людей, він довідався, що Том живий...

Але поки кровожерливий небіж чигав у джунглях, небезпека все ще загрожувала.

РІЗНЕ

РОЗШУКИ

ОЛЬГУ УДИЧ, нар. у Львові і ЄВГЕНА УДИЧ, нар. в Бродах, діти Івана і Станіслави, замешкалих до січня 1944 р. в Бродах, воєв. Львівське, пошукує мама. Прошу зголоситися на адресу:
E. CIEPLINSKI
120 Lakeview Avenue
Ludlow, Mass.

Іван Шеґда пошукує СТЕФАНА ШЕҐДУ, зі села Жухова, від Лежайська. Хто знав би про нього, або він сам, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
John SHEGDA
4655 Horley Street
Philadelphia, Pa.

МАРІЮ МАТЛЯГУ (Ксеньку) з Даліови пошукує Параска Ядловська-Дзябякова.
МИХАЙЛА ЗАЯЧУКА, сина Дмитра і Марії, із с. Стопчатів, Пригорець „Корнівка" пошукує Олена Мосюк.
Зголошення, як і інформації про цих осіб, просимо подати на адресу ЗУАДКомітту:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.